

Nr 149

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1958:110); given Stockholms slott den 9 oktober 1970.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden och lagrådets protokoll, föreslå riksdagen att antaga härvid fogat förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1958:110).

Under Hans Maj:ts
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro,
enligt Dess nådiga beslut:

BERTIL

Sven Aspling

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås sådan ändring i strålskyddslagen att det blir möjligt att föreskriva tillståndsplikt även enligt strålskyddslagen i fall då tillstånd meddelas enligt atomenergilagen.

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 1971.

Förslag

till

Lag**om ändring i strålskyddslagen (1958:110)**

Härigenom förordnas, att 2 § strålskyddslagen (1958:110) skall ha nedan angivna lydelse.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

2 §.

Radiologiskt arbete ————— sådant ämne.

Tillstånd må ————— eller företag.

Avlider någon ————— från dödsfallet.

Tillstånd enligt denna lag erfordras ej för vad som omfattas av tillstånd enligt atomenergilagen.

Tillstånd enligt denna lag erfordras ej för vad som omfattas av tillstånd enligt atomenergilagen, *om icke annat föreskrives i tillståndet.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet på Stockholms slott den 18 september 1970.

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, GEIJER, MYRDAL, MOBERG, BENGTTSSON, NORLING, LIDBOM, CARLSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter fråga om *ändring i strålskyddslagen* och anför.

Enligt strålskyddslagen (1958:110, ändrad 1960:423) får radiologiskt arbete inte bedrivas utan tillstånd. Även för innehav av anordning, som utsänder joniserande strålning, och för handel m. m. med radioaktivt ämne fordras tillstånd. Tillstånd enligt strålskyddslagen behövs emellertid inte i de fall då tillstånd meddelats enligt atomenergilagen. Tillstånd enligt strålskyddslagen lämnas av myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer (strålskyddsmyndigheten), vilken också meddelar närmare föreskrifter om lagens tillämpning. I samband med att tillstånd meddelas och även under tillståndets giltighetstid skall strålskyddsmyndigheten föreskriva de villkor och ge de övriga föreskrifter som behövs från strålskyddssynpunkt. Tillsynen över efterlevnaden av strålskyddslagen utövas av strålskyddsmyndigheten och av tillsynsmän, som står under strålskyddsmyndighetens överinseende och ledning. Strålskyddsmyndighet är statens strålskyddsinstitut.

Enligt atomenergilagen (1956:306, ändrad senast 1964:209) krävs tillstånd för att förvärva, inneha, överlåta, bearbeta eller på annat sätt ta befattning med uran, plutonium eller annat ämne, som används som bränsle (atombränsle) i anläggning för utvinning av atomenergi (atomreaktor), eller förening i vilken sådant ämne ingår. Vidare krävs tillstånd för att uppföra, inneha eller driva atomreaktor eller annan anläggning för bearbetning av ämne eller förening som nyss nämnts. Inte heller får ur riket utan tillstånd föras sådant ämne eller förening, mineral med halt av sådant ämne, vad som framställts av sådant ämne eller vara i vilken sådant ämne ingår. Tillstånd lämnas av Kungl. Maj:t eller myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. I samband med att tillstånd meddelas och sedermera under tillståndets giltighetstid kan uppställas de villkor som påkallas av säkerhets-

skäl eller eljest från allmän synpunkt. Tillsyn över efterlevnaden av lagen och av de villkor som föreskrivits med stöd av lagen utövas av myndighet som Kungl. Maj:t bestämmer. Tillsynsmyndighet är delegationen för atomenergifrågor. Tillsynsmyndigheten kan meddela föreskrifter för att trygga efterlevnaden av uppställt villkor.

I kungörelsen (1959:608) med vissa tillstånd enligt atomenergilagen (ändrad 1961:604) har angetts vissa fall då individuellt tillstånd enligt atomenergilagen inte behöver sökas. Universitet, högskola, forskningsanstalt eller liknande vetenskaplig institution får således för vetenskapligt bruk inneha och bearbeta ämne, som används såsom atombränsle eller kan omvandlas till atombränsle, eller förening i vilken sådant ämne ingår. Vidare får enligt kungörelsen var och en för tekniskt bruk förvärva, inneha och bearbeta uran eller förening i vilken uran ingår för färgning av vissa industriella produkter. Dessutom får uranförening som är avsedd att användas vid kemisk analys av annat ämne förvärvas för samt innehas och begagnas av laboratorium.

Delegationen för atomenergifrågor har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 23 juni 1970 föreslagit en ny utformning av kungörelsen. Delegationen framhåller bl. a. att kungörelsen för vissa kategorier av materialinnehavare medger i princip obegränsade innehav, vilket är otillfredsställande såväl från säkerhetssynpunkt som med hänsyn till Sveriges internationella åtaganden om kontroll av nukleärt material. Enligt delegationen bör kungörelsen utformas så att i första hand mängden och arten av materialet blir avgörande för behovet av individuellt tillstånd.

Delegationen framhåller vidare att innehav av sådant material, som inte behöver underkastas individuell tillståndsprövning enligt atomenergilagen, likväl kan behöva prövas från strålskyddssynpunkt. Strålskyddslagen bör således kunna tillämpas fullt ut på sådant material som omfattas av de i kungörelsen intagna generella tillstånden enligt atomenergilagen. Delegationen pekar på att detta inte är möjligt så länge strålskyddslagen innehåller en bestämmelse om att tillstånd enligt lagen inte behövs för vad som omfattas av tillstånd enligt atomenergilagen. Delegationen föreslår därför att strålskyddslagen ändras på denna punkt.

Departementschefen. Föreståndaren för statens strålskyddsinstitut har tillstyrkt den föreslagna ändringen i strålskyddslagen. Även jag delar delegationens uppfattning att det finns skäl för en ändring av ifrågavarande bestämmelse, som återfinns i 2 § fjärde stycket strålskyddslagen. Bestämmelsen bör ges en sådan lydelse att det blir möjligt att föreskriva särskild tillståndsplikt även enligt strålskyddslagen i fall då tillstånd meddelas enligt atomenergilagen. Efter vad jag inhämtat avser chefen för industridepartementet att senare för Kungl. Maj:t anmäla fråga om ny kungörelse om vissa tillstånd enligt atomenergilagen.

Lagändringen bör träda i kraft den 1 januari 1971.

I enlighet med det anförda har inom socialdepartementet upprättats förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1958:110). Förslaget torde få fogas till statsrådsprotokollet i detta ärende som bilaga¹.

Jag hemställer, att lagrådets yttrande över lagförslaget inhämtas enligt 87 § regeringsformen genom utdrag av protokollet.

Vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt bifaller Hans Kungl. Höghet Regenten.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten

¹ Bilagan har uteslutits här. Frånsett några redaktionella jämkningar är den likalydande med den bilaga som är fogad vid propositionen.

*Utdrag av protokoll, hållet i lagrådet den 5 oktober 1970.***Närvarande:**

f. d. justitierådet	REGNER,
regeringsrådet	MARTENIUS,
justitierådet	BERNHARD,
justitierådet	HESSER.

Enligt lagrådet den 30 september 1970 tillhandakommet utdrag av protokoll över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Regenten, Hertigen av Halland, i statsrådet den 18 september 1970, hade Kungl. Maj:t förordnat, att enligt 87 § regeringsformen lagrådets utlåtande skulle inhämtas över upprättat förslag till *lag om ändring i strålskyddslagen*.

Förslaget, som finns bilagt detta protokoll, föredrogs inför lagrådet av departementsrådet Carl-Edvard Sturkell.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Ur protokollet:
Ingrid Hellström

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet på Stockholms slott den 9 oktober 1970.*

Närvarande:

Statsministern PALME, ministern för utrikes ärendena NILSSON, statsråden STRÄNG, ANDERSSON, LANGE, HOLMQVIST, ASPLING, SVEN-ERIC NILSSON, GEIJER, MYRDAL, ODHNOFF, WICKMAN, MOBERG, BENGTSSON, NORLING, LÖFBERG, CARLSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Aspling, anmäler efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i strålskyddslagen (1958:110).

Föredraganden upplyser att lagrådet lämnat lagförslaget utan erinran och hemställer att Kungl. Maj:t, efter vissa redaktionella jämkningar, föreslår riksdagen att antaga förslaget.

Med bifall till vad föredraganden sålunda med instämmande av statsrådets övriga ledamöter hemställt förordnar Hans Maj:t Konungen att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:
Britta Gyllensten